

ACC. N:R M. 13734: 1-8.

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Bengt Salomonsson, Lund*
Härad: *Hevestad* Berättare: *Ola Andersson, Baldringe*
Socken: *Baldringe* Berättarens yrke: *f.d. kantbrukare*
Uppteckningsår: *1955* Född år *1887* i *Baldringe*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

När den nya tiden kom till bygden. s. 1-8. LuF 73

Skriv endast på denna sida

Äga enskilda lantbrukare kan nämnas som
föregångsmän. I Baldringetorp skiftades de sista ställ-
lerna så sent som 1891. "Gårdarna" (godsen) var längre
frönne. Inflyttning till kusten har inte förekommit.
Folksholm hade ingen betydelse för jordbrukets del. G-
stad var näraste stad och där köpte man sine
nya maskiner i början av 1900-talet. Något um-
gänge mellan stadsbor och lantbor förekom inte, ännu
mindre mellan herrar och bönder. En hand-
lare kom till Baldringe i slutet av 1800-talet
eller början av 1900-talet. Han hette Rasmus
Nilsson. Han förde bara det allra nödvändig-
aste och stadserarna upphörde inte. - In-
matura avlönningar upphörde helt omkring
1925. - På de sista 35 åren har mycket
ombyggt i Baldringetorp. Husen var dåliga, de
byggdes hastigt när gårdarna flyttades ut. Utusen
hade kerringar. Boningshusen var byggda

med tegel och chesholpar. Då fanns det stua och
baghus. På 1930-talet, och senare redan omkr.
1915, reparerades och ändrades på husen. Bönings-
huset på medd:s gård är flera hundra år gammalt,
det är den enda gården som fick ligga kvar vid
utflyttringen. 1915 och 1930 är den ombyggd. - De
sista bystämmorna ägde rum på 1880-talet. Ola
Mårtensson var älderman. Han var född 1812 och
68 år när han dog (Medd:s farfar). Äldermans-
gille hade man i stuan i medd:s gård. Boga-
männen var tjugo st. och de hade varit en
sten att sitta på den gödselhögen nu ligger.
Dessa stenar var dock borttagna vid den tid medd
kan minnas ngt. Bystämmorna upphörde antaglig-
en i och med utflyttringen. - 1906-07 bildades
en tröskförening. Nu finns det två sidana. Trösk-
föreningen bildades senare omkr. 1926. Tröskverket
drevs då med rådjemotorer. Innan dess hade man

ängfröskor. Medd. började med pleijel en försäddag,
 1902, men då använde man också smöror. Håstivandring
 dröna fröskor fanns också. - Rotfrukterna var viktiga
 för jordbruket. Medd. började med socherbeten 1926, det
 var inte så många som hade socherbeten då. Efter
 införandet av rotfrukterna räntade säden bättre. Konst-
 gödning användes f. o. m. 1910. Gårdarna hade
 beten och använde höstgödning, så apade
 bönderna efter. Inom odlade man mest säd.
 Uthultationsbruket var dock det mesta före och efter
 betodlingens införande. Man hade bräda på så sätt
 att man odlade grönsaker på den. Det är en 35
 år sen man hade på, en 6-7 st. hade man
 ibland fler. Som höll man några utöver den
 som användes i huset. Inget kraftfoder gavs
 och mjölmängden var inte stor. 1930 låg
 mycket i äng. - Man mätglade, men inte på
 medd.:s ställe. Man uppsköt med det i slutet av

1800-talet. Medd. säg. själv mangelhötarna när han
var i 10-års åldern. Stensdiken fanns, gjorde på
medd:s faders tid, men när man diktade gjorde
man rösdiken. Även öppna diken fanns. Plogar-
na kom i början av 1900-talet. Det var Victoria-
plogar. Innan hade man järnplogar. Träåder
använde man till för 20 år sedan, man hörde
på drö (driva med åder, höra hörs på tvären). Man
använde också åder vid pantskaffning. De
gamla hävarna avlöstes av fyr- och femdelade
hävar. 1905 köpte man en ny häv. Medd.
travade med travtält till 1907 då en ring-
vält inhöptes. 1923 köpte medd. en sjöbinderare,
innan högg man med sjöbravläggare, som köpts 1910.
Dessförinnan högg man med slättermaskiner,
som köpts 1905-06, och med lie. 1916 köptes en
redränningsmaskin. Innan hade medd. en bred-
särningsmaskin från Skurup, den hade köpts 1903-

04. Medd:s fader sålde för hand. - Landbruksutställ-
ningar kunde ha en viss betydelse som in-
pulsgivare till nyanskaffningar. Böcker och
tidningar var av mindre vikt. - Vägarna be-
stod av byavägar och kronvägar. Man hade skylt-
dighet att laga väg ända upp till Tranås och
Tranåsborna ännu längre bort. Vägarna blev bättre
när vägherren kom till fjädervägar han funnit
så länge medd. kan minnas och även bult-
vägar. Järnvägen anlades omkring 1894-95.
Förut, innan järnvägen, hade man haft skylt-
heten att höra 30 mi. ned till Lystad, man
kunde man lasta den vid stationen. Man
reste också och såg sig om lite grann. - Posten
fick hämtas vid stationen, medd. her själv gått,
man hämtade postväskan i skolan, lusskullen be-
des om att gå. Medd. slutade skolan 1902 och
då fanns en postman som gick omkring med

posten, men som senare fick häst och vagn av greven. Det var egentligen godset som stod för postgången. - Gästgiveri har inte funnits på närmare håll än i Benestad och i Ramsåsa, och de slutade i slutet av 1800-talet. - Ingen hemstift. De som var födda 1860-70 emigrerade, de väntade bättre tiden och stället i Amerika lockade. Ingen utflyttning därefter har ägt rum. Ett fåtal har utbildat sig till hantverkare. - Kalintak fanns på gården ännu 1940. 1920-30-talet reparerade man på husen, annars står stuehusen kvar. I allmänhet reparerade man by godset ville inte bygga om. I början av 1900-talet bestod möblerna mest av lister och bänkar som stod i stuen som var sardapsrum. Det fanns där och i ~~stuen~~ kökshäp, trätopp och kaneligens bänk och stora härmanssängar. De blev smoderne. Gardiner brände man med sent. Man hade

inte tapeter utan kallade viggarna och tapre-
ade dem med blått. ^(under) I medd:s skoltid var
rummen kallade och taprerade med blått. Golven
var sandade. Omkring 1915 började husgeriden att
förvinnas. För att man mest sitt och pantoff-
lor och flösk som drygh hade man hem-
bryggd dricka och brännevin, mycket brännvin.
Mycket mufolk drack man inte. I början av 1900-
talet gjorde man ost och smör ejär, men det
blev för mycket arbete. Lika långt blev det med
brödbakningen. För ung. 12 år sen el. längre, bildades
Andelsbageriet i Hedeskoga och då upphörde man
att baka bröd hemma. - Under briget lärde man
sig att vara utan folk, det gick gå utan. - Be-
gravningsmiddar började man ha borta för en
15 år sedan. Presenter, gav man inte mycket
fort, möjligen inom familjen. - När medd.
gick i skolan var man tre om tidningen,

ACC. N:R M. 13734:8.

det var lyckas Allehanda - Sjungen för man
lika lite eller mycket som för. Fotoalbumen
var moderna när medd. var i 20-årsåldern. Be-
rättande var den varliga umgängesformen bl. a be-
rättade man om bondeupproret 1811. Spögen och
fröll förbrann i början av 1900-talet, folket blev
mer upplyst. - Folk börjar bli kommunistiska
de går inte i kyrkan, men man har inte tid.
Radio har ju också en viss skuld. Ingen
värdelserörelse har försökt i trachten.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND